

Artinriktad inventering av sydfladdermus vid Östberga

Förhands-PM, 2023

Uppdraget

Calluna AB har 2023 av Exploateringskontoret, Stockholms stad, fått i uppdrag att utföra en artinriktad inventering av sydfladdermus (*Eptesicus serotinus*) vid Östberga och västra delarna av Årstafältet i södra Stockholm. Särskild fokus ligger på detaljplaneområdena Östberga norra, Tussmöteshöjden och etapp 6. Uppdraget är en fortsättning av den fladdermusinventering som utfördes 2022, där sydfladdermus påträffades.

Syftet med inventeringen är att undersöka om sydfladdermus kan återfinnas i området och om eventuella kolonier av arten kan påträffas, då arten är ovanlig i Sverige och rödlistad som nära hotad (NT).

Inventeringen utfördes med autoboxar samt två natters manuell inventering under fladdermössens koloniperiod.

Detta är ett förhands-PM som redovisar preliminära resultat vad gäller påträffade fladdermusarter. Artlistan och slutsatser kan komma att ändras efter ytterligare ljudanalys och eventuell extern granskning av fladdermusfynd.

Skydd av fladdermöss

I Sverige är nitton fladdermusarter påträffade, av dessa är tolv fladdermusarter är upptagna på den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken, 2020). Att en art är rödlistad innebär dock inte något formellt skydd för arten utan beskriver endast dess bevarandestatus, det vill säga risken för att arten ska försvinna ur den svenska faunan.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) 4a § 1p och 2p är det förbjudet att avsiktligt döda eller störa fladdermöss, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Enligt artskyddsförordningen 4a § 4p är det förbjudet att skada eller förstöra

---

På uppdrag av:

Exploateringskontoret, Stockholms stad
Kontaktperson:
Ylva Kjellin

Uppdraget:

Projektledare: Anna Koffman
Författare: Johanna Kammonen
Kvalitetssäkring: David Alvunger
Callunas interna projektkod: AKN0161b

Calluna AB:

Linköpings slott
582 28 Linköping
Org.nr: 556575-0675
Växel: +46 13-12 25 75
www.calluna.se

Rapporten citeras enligt följande: Kammonen, J. (2023). *Artinriktad inventering av sydfladdermus vid Östberga. Förhands-PM, 2023.* Calluna AB.

Foton: © Calluna AB om inget annat anges.

fladdermössens fortplantningsområden eller viloplatsar, oavsett om det sker avsiktligt eller oavsiktligt.

Enligt EUROBATS-avtalet, som Sverige har ratificerat, skall också områden som är viktiga för fladdermössens bevarandestatus skyddas från skada eller störning, förutsatt att detta är ekonomiskt och socialt genomförbart. Dessutom skall viktiga födosöksområden för fladdermöss skyddas (EUROBATS, 1994).

Genomförande

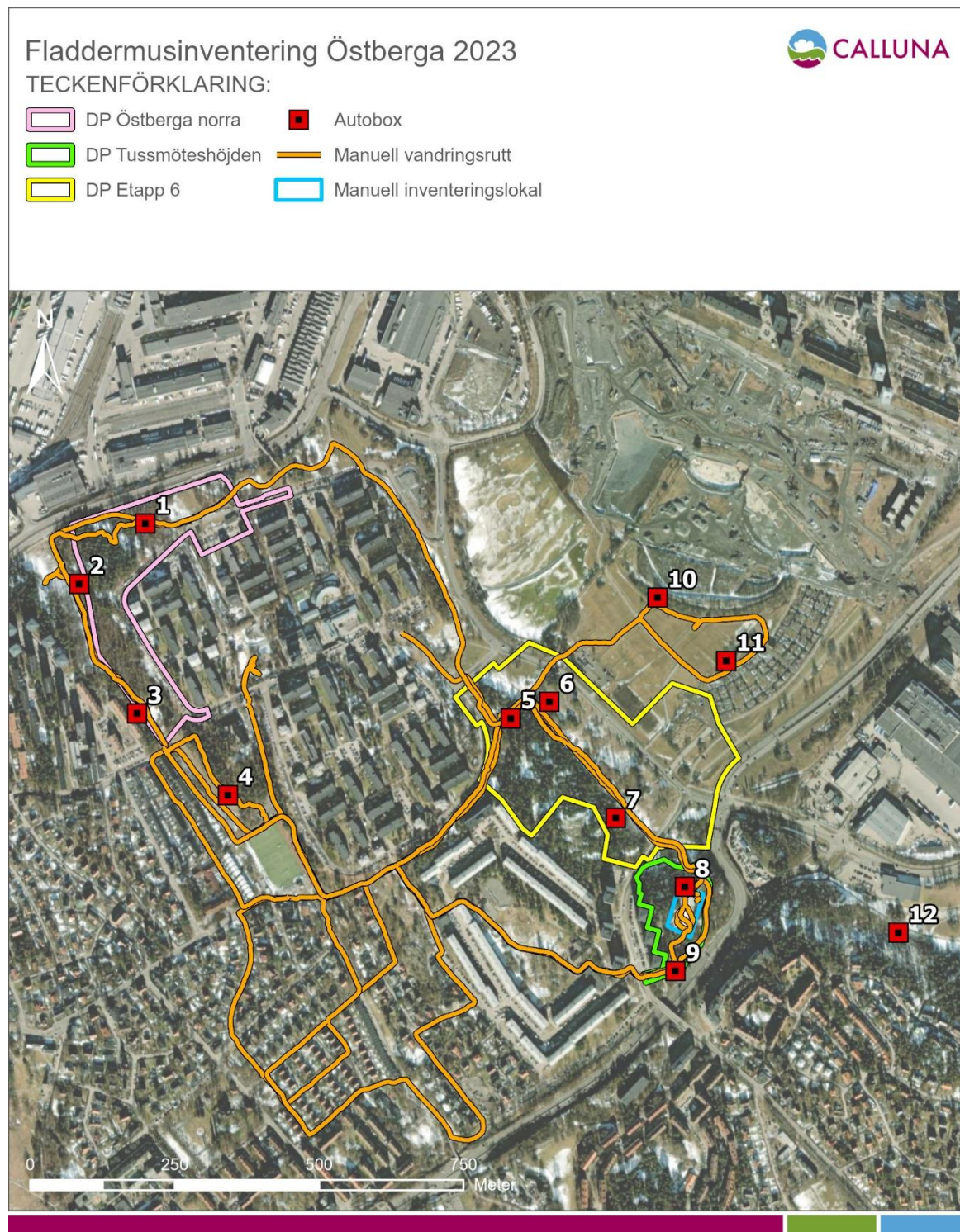
Den artinriktade inventeringen mot sydfladdermus genomfördes med hjälp av 12 autoboxar (Pettersson D500X) som var aktiva under tre¹ på varandra följande nätter. Autoboxarna var främst placerade i berörda detaljplaneområden (Östberga norra, etapp 6 och Tussmöteshöjden) men även på lokaler utanför dessa detaljplaneområden (figur 1). Autoboxinventeringen genomfördes 4–6 juli 2023, under fladdermössens reproduktions-/koloniperiod. Autoboxarna var inställda på inspelning mellan tidpunkterna 21:30 och 04:00. Metodiken, såsom inställningar i autoboxarna, beskrivs mer utförligt i den slutliga rapporten.

Som komplement till autoboxinventeringen utfördes även två nätters manuell inventering, där inventeraren rörde sig inom områden som kan tänkas nyttjas av sydfladdermus. Den inledande delen av de två nätterna genomfördes i närheten av villa- och radhusområdena i sydväst (figur 1), då dessa områden ansågs ha störst potential att husera kolonier av sydfladdermöss i och med att arten främst bildar kolonier i byggnader. De manuella inventeringarna fortsattes med att promenera genom berörda detaljplaneområden samt närliggande områden, i eftersök av sydfladdermus. Längre stopp gjordes vid Tussmöteshöjden där sydfladdermus påträffades jaga 2022. De manuella inventeringarna genomfördes med handburen ultraljudsdetektor (Pettersson u384 samt Batlogger M), 4 juli 2023 mellan klockan 21:45 och 00:55 samt 13 juli 2023 mellan klockan 21:35 och 00:55.

Inventeringsnätterna vid Östberga 2023 var blåsiga med en vindstyrka på cirka 4 m/s och vindbyar upp mot 11 m/s. Under natt två (5 juli) förekom regn från klockan 01 till det att autoboxarna stängdes av klockan 04. Temperaturen var mellan 13 och 20 grader C under de inventerade nätterna. Väderförhållandena kan ha påverkan aktiviteten av fladdermöss till viss del, men bedöms inte ha påverkat den generella artsammansättningen av fladdermöss i området eller sannolikheten att påträffa sydfladdermus. Väderförhållandena var likvärdiga de vid inventeringarna 2022.

---

¹ På grund av regn under natt två beslutades det att låta autoboxarna vara ute ytterligare en natt.

Figur 1. Kartan visar en översikt över aktuella detaljplaneområden, autoboxarnas placeringar (röda kvadrater) samt vandringsrutt (orange linje) och lokal (blå polygon) från manuell inventering. Vid Tussmöteshöjden gjordes längre stopp, i och med att sydfladdermus påträffades där under manuell inventering 2022.

Preliminära resultat

Vid autoboxinventeringen vid Östberga 2023 gjordes 821 inspelningar av fladdermöss (tabell 1), varav majoriteten är av nordfladdermus (806 inspelningar). Dvärgpipistrell spelades in med 6 inspelningar. Vidare gjordes 9 inspelningar av så kallad Nyctaloid, en grupp där sydfladdermus, nordfladdermus, gråskimlig fladdermus, större och mindre brunfladdermus ingår. Dessa ljudfiler behöver analyseras ytterligare. En del av ljudfilerna är dock i sådan dålig kvalitet att de inte kommer gå att artbestämma. Den initiala analysen tyder dock på att det inte rör sig om sydfladdermus i någon av dessa ljudfiler.

Även vid de två nätterna med manuell inventering var nordfladdermus vanligast förekommande (tabell 1). Den 4 juli gjordes även ett fåtal inspelningar av dvärgpipistrell. Inga tecken på kolonier av sydfladdermus påträffades vid de manuella inventeringarna, ej heller gjordes observationer av förbipasserande eller jagande sydfladdermus. Däremot gjordes observationer av nordfladdermus den 13 juli som tyder på en koloni någonstans inom eller nära Östberga. Inventeraren stod vid poolområdet vid parkleken Backen och observerade flera individer av nordfladdermus flyga från nordöst i samband med tid för utflyg från kolonier.

Tabell 1. Påträffade fladdermusarter vid Östberga 2023. Resultat från autoboxar (a.b.) och manuell inventering (man.inv.).

Fladdermusart	Vetenskapligt namn	Antal a.b.	Antal man.inv.	Rödlist-kategori	Kommentar
Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	806	191	NT	Vanligaste arten i inventeringen. Trolig koloni inom eller nära Östberga.
Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	6	6	-	
Nyctaloid	-	9		-	Artgrupp som kräver ytterligare ljudanalys. Inget tyder i dagsläget på att det rör sig om sydfladdermus.

Preliminär slutsats

Utifrån de resultat som presenterats i detta förhands-PM har sydfladdermus inte återfunnits vid Östberga. Vid inventeringen 2023 kunde inga kolonier av sydfladdermus påträffas, vilket var väntat då det än så länge inte har påträffats några kolonier av arten alls i Sverige. Från autoboxinventeringen behöver ett antal ljudfiler tillhörande så kallade Nyctaloider analyseras ytterligare, varför artlistan kan komma att utökas. Den initiala analysen tyder dock inte på att det rör sig om filer med sydfladdermus, utan snarare nordfladdermus, gråskimlig fladdermus eller större brunfladdermus. I dagsläget pekar resultaten på att sydfladdermus inte förekommer regelbundet vid de inventerade områdena i och kring Östberga. Fynden av sydfladdermus 2022 tyder sannolikt på en enskild individ som tillfälligt uppehöll sig vid Tussmöteshöjden för födosök. Arten kan flyga långa sträckor från sina boplatser till födosöksområden och kan täcka av stora ytor varje natt. Individer av sydfladdermus använder upp till 10 separata områden för jakt, vilka oftast är sammankopplade med linjära element, såsom trädkorridorer och vattendrag (Dietz & Kiefer, 2018). *Slutsatserna kan komma att ändras efter den slutliga ljudanalysen.*

Referenser

Artskyddsförordningen (2007:845).

Dietz, C. & Kiefer, A. (2018). *Bats of Britain and Europe*. Bloomsbury Wildlife, London.

EUROBATS (1994). Agreement on the Conservation of Bats in Europe, Treaty Series No. 9.

SLU Artdatabanken (2020). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.